

De wetenswaardige geschiedenis over het schoonwater tracé (SWT) door Ernest Schuler, vm. voorzitter van de Werkgroep Natuurlijk Zeist West.

Schoonwatertracé (SWT)

De publieksvoorlichting juichte: “schoon water van de Heuvelrug voor de natuurgebieden van Groenraven-Oost”, wellicht in de zeventiger jaren van de vorige eeuw in andere omstandigheden een goed idee van de Werkgroep Langbroekerwetering (in wier voetstappen wij staan). Want landgoederen verdroogden door peilverlagingen landbouw en drinkwaterwinning. Het schone water zou weer kunnen zorgen voor kwelnatuur en de landgoederen zouden hoge natuursubsidies krijgen voor het instandhouden van deze natuurwaarden. Bovendien zou op kosten van GRO het watersysteem vergroot kunnen worden want de gemeente Zeist had meer water nodig voor het direct wegspoelen van de toen nog veel voorkomende riooloverstorten en de fruittelers hadden hun piekvragen aan water bij nachtvorst. Het schoonwatersysteem zou buitenom Zeist gegraven worden want de Zeister Grift zou worden doorgespoeld met rivierwater uit de Kromme Rijn dat dan gescheiden zou worden van het SWT. Het probleem van de Kromme Rijn is o.a. een veel te hoog zoutgehalte voor kwelnatuur.

Het SWT was gepland door de kamsalamanderbiotoop van Blikkenburg en door de Lage Grond met ook veel kwelgebied. Hoe we erachter zijn gekomen weet ik niet maar bij serieus doorvragen en vervolgonderzoek onder druk van ons bleek:

- a. De Langbroekerwetering levert kwelwater ruim vervuild met mest, zeer voedselrijk.
- b. De waterhoeveelheid in de Langbroekerwetering is onvoldoende. Aanvulling met ongeveer 1/3 uit de Kromme Rijn.
- c. M.a.w. door de kwelgebieden zou zeer voedselrijk water met een hoog Cl-gehalte worden gevoerd. Einde kwelgebieden derhalve.
- d. Veel waterverlies onderweg wegens uitzijging in zandpakket (berekend door onze eigen expert).

Je zou denken, na simpele inspraak ziet men hier toch vanaf. Het had nog niet heel wat voeten in de aarde en één beroepszaak en een wijze CDA-bestuurder/expert om er van af te komen. Achterliggende belangen:

- a. HDSR wilde van het bestaande buis-aanvoertracé af, dat vernieuwd zou moeten worden. Watergang graven is veel goedkoper.
- b. Landbouw wilde water voor de nachtvorstbestrijding van fruitbedrijven en ik denk ook voor beregening akkers.
- c. Terreinbeheerders kampten met verdroging op de landgoederen, waardoor er soms (gebiedsvreemd) water uit de Kromme Rijn/Biltse Grift moest worden ingelaten. Aanvankelijk leek het SWT daar een betere oplossing voor te zijn. Een alternatief werd niet geboden.

Het SWT-plan werd door natuurbeheerders, de HDSR, de SMF, de voorloper NMU en DLG niet makkelijk losgelaten. Men had in de Landinrichtingscommissie met de boeren afgesproken dat dit onderdeel was van het natuurplan. Pas na een uitspraak in een beroepszaak tegen het Natuurbeheerplan over de onhaalbaarheid van de natuurverbetering

via het SWT, gingen de partijen om. De HDSR kantelde pas na een wandeling met de nieuwe Hoogheemraad, tevens hydroloog, die ook de problemen doorzag. Overigens kreeg de HDSR na het schrappen van de SWT alsnog diverse kanalen en omleggingen door de kwelgebieden van Rijnwijk en in 2020 ook langs het Perenlaantje.